

อำเภอคอนสวรรค์

ส่วนที่ ๑ ข้อมูลเกษตรกรต้นแบบ

ชื่อ-สกุล : นายทรงศิริ นราพงษ์

ที่อยู่ปัจจุบันที่ติดต่อได้ : บ้านเลขที่ ๒๗ หมู่ที่ ๑๐

บ้านนามน ตำบลศรีสำราญ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

โทรศัพท์ ๐๘๙๒๘๐๔๗๖๗

Facebook : ทรงศิริ นราพงษ์ Line -

ปี เกิด พ.ศ. ๒๕๑๖

ระดับการศึกษา -

สถานการศึกษา-

อาชีพปัจจุบัน : ประกอบอาชีพการเกษตรเพียงอย่างเดียว

รายได้จากการประกอบอาชีพการเกษตร ๑,๘๐๐,๐๐๐ บาท/ปี

เป็นเกษตรกรต้นแบบ ศพก. หลัก เมื่อปี พ.ศ.๒๕๕๘

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน “การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกร
ให้อยู่ดี กินดี มีสุข อย่างยั่งยืน”

ส่วนที่ ๒ ข้อมูลเกี่ยวกับศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

สินค้าหลัก ข้าว

แปลงเรียนรู้ มีจำนวน ๒ แปลงเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. แปลงเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๒. แปลงเรียนรู้ในการทำข้าวแบบประณีต การผลิตข้าวอินทรีย์

ฐานเรียนรู้ จำนวน ๔ ฐานเรียนรู้ ประกอบด้วย

๑. การทำนาแบบประณีต

๒. การผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

๓. การผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ๔. การผลิตและการแปรรูปข้าว

หลักสูตรการเรียนรู้ จำนวน ๗ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑. หลักสูตรหลัก จำนวน ๔ หลักสูตร ประกอบด้วย

๑.๑ การจัดการศัตรูพืชและผลิตสารชีวภัณฑ์ใช้เอง

๑.๒ เกษตรทฤษฎีใหม่

๑.๓ การทำปุ๋ยอินทรีย์/ปุ๋ยน้ำหมัก

๑.๔ การจัดทำบัญชีครัวเรือน

๒. หลักสูตรบังคับ จำนวน ๓ หลักสูตร ประกอบด้วย

๒.๑ เศรษฐกิจพอเพียง

๒.๒ เกษตรทฤษฎีใหม่

๒.๓ การจัดทำบัญชี

๓. หลักสูตรเสริม จำนวน - หลักสูตร

๔. หลักสูตรที่มีความโดดเด่นของ ศพก. คือ เรื่องการผลิตและการแปรรูปข้าว
วัตถุประสงค์หลักสูตร

๑. เพื่อให้เกษตรกรและบุคคลที่สนใจ ได้เรียนรู้เกี่ยวกับการแปรรูปข้าว

๒. เพื่อส่งเสริมการสร้างมูลค่าเพิ่มของการผลิตข้าว

เนื้อหา เริ่มตั้งแต่การตากข้าว ข้าวจะมีคุณภาพที่ดี เปอร์เซ็นต์ข้าวดี ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือการตากข้าว การตากข้าว เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการลองผิด ลองถูก จนค้นพบวิธีตากข้าวแต่ละชนิด เมื่อกากแล้ว ข้าวมีคุณภาพดีเปอร์เซ็นต์ข้าวสูง (ข้าวที่สมาชิกตากเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๕-๕๕ เปอร์เซ็นต์ข้าว) การตากข้าวให้มีเปอร์เซ็นต์ข้าวสูงเป็นการเพิ่มคุณภาพและปริมาณผลผลิตข้าวให้กับเกษตรกร การตากข้าวของกลุ่มจะต้องดูความแก่ของข้าวที่เก็บเกี่ยวมาก่อนเป็นอันดับแรก

๑. ถ้าเป็นข้าวที่เก็บเกี่ยวต้นฤดูความชื้นค่อนข้างสูง กลุ่มจะมีการตากข้าวประมาณ ๒ วัน โดยจะพลิกกลับกองข้าวทุกๆ ๒-๓ ชั่วโมงวันที่ ๒ จะมีการวัดความชื้นทุก ๓ ชั่วโมง ถ้าความชื้นได้ประมาณ ๑๑-๑๒ เปอร์เซ็นก็จะเก็บข้าว

๒. ถ้าเป็นข้าวที่เก็บเกี่ยวช่วงปลายฤดู จะตากข้าวแค่ ๑ วัน โดยจะพลิกกลับกองข้าวทุกๆ ๒-๓ ชั่วโมง จากนั้นจะมีการวัดความชื้นทุก ๓ ชั่วโมง ถ้าความชื้นได้ประมาณ ๑๑ เปอร์เซ็นก็จะเก็บข้าว

การถ่ายทอดความรู้จะมีการถ่ายทอดให้กับสมาชิกและเกษตรกรที่สนใจ เรื่องการตากข้าวให้ได้คุณภาพดี

วิธีการอบรม โดยการบรรยายให้ความรู้ และฝึกปฏิบัติ

สื่อที่ใช้ในการอบรม เอกสาร โปสเตอร์ วัสดุฝึกปฏิบัติ

ประโยชน์ที่ผู้เรียนรู้จะได้รับ

๑. สามารถลดต้นทุนการผลิตและเพิ่มรายได้

๒. การสร้างมูลค่าเพิ่มของข้าว

๓. เกษตรกรผู้ผลิตและผู้บริโภคปลอดภัย

๑. แปลงเรียนรู้ของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

๑.๑ แปลงเรียนรู้การผลิตเมล็ดพันธุ์

- การคัดเลือกเมล็ดพันธุ์

- การปลูกและการดูแลรักษา

- การตัดพันธุ์ปนเมล็ดพันธุ์

- การเก็บเกี่ยวเมล็ดพันธุ์

๑.๒ แปลงเรียนรู้การทำนาแบบอินทรีย์

๑.๓ แปลงพยากรณ์โรคและแมลงศัตรูพืช

๒. แพลนนายทรงศิริ นราพงษ์ เป็นแปลงเรียนรู้ในการทำข้าวแบบประณีต การผลิตข้าวอินทรีย์
- ๒.๑ การปรับปรุงบำรุงดิน การปลูกปอเทืองทำปุ๋ยพืชสด การใส่ปุ๋ยคอก
- ๒.๒ การเพาะกล้า โดยการแช่เมล็ดพันธุ์ข้าวด้วยเชื้อไตรโคเดอร์มา
- ๒.๓ การทำนาประณีต การจัดการวัชพืช และการจัดการโรคและแมลงศัตรูพืชด้วยวิธีการผสมผสาน (IPM)
- ๒.๔ แปลงพยากรณ์โรคและแมลงศัตรูพืช

๓. หลักสูตรการเรียนรู้และฐานเรียนรู้ ดังนี้

๓.๑ หลักสูตรการเรียนรู้และฐานเรียนรู้ เรื่องการทำนาแบบประณีต

๓.๒ หลักสูตรการเรียนรู้และฐานเรียนรู้ เรื่องการผลิตปุ๋ยอินทรีย์และน้ำหมักชีวภาพ

๓.๓ หลักสูตรการเรียนรู้และฐานเรียนรู้ เรื่องการผลิตและใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

๓.๔. หลักสูตรการเรียนรู้และฐานเรียนรู้ เรื่องการผลิตและการแปรรูปข้าว
การนำเอานวัตกรรมและเทคโนโลยีมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด

๓.๔.๑ การรับซื้อผลผลิตข้าวจากสมาชิก ซื้อทั้งข้าวสดและข้าวแห้งที่ความชื้นไม่เกิน ๑๔ %
โดยใช้เครื่องชั่งที่ได้มาตรฐานในราคาที่เป็นธรรม

๓.๔.๒ การตากข้าว ข้าวจะมีคุณภาพที่ดี เปอร์เซ็นต์ข้าวดี ขั้นตอนที่สำคัญที่สุดคือการตากข้าว
หลังจากตากวันที่ ๒ จะมีการตรวจความชื้นทุกวัน ถ้าเปอร์เซ็นต์ความชื้นได้ตามเกณฑ์ที่กำหนดจะเก็บ
ผลผลิตเข้าโรงเก็บผลผลิต โดยการเก็บใส่ถุงบิ๊กแบ็ก และแยกเก็บของเกษตรกรแต่ละคนการตากข้าว
เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการลองผิด ลองถูก จนค้นพบวิธีตากข้าวแต่ละชนิด เมื่อตากแล้วมีเปอร์เซ็นต์
ข้าวสูง (ข้าวที่สมาชิกตากเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๕-๕๕ เปอร์เซ็นต์ข้าว)

๓.๔.๓ การแปรรูปข้าว โดยใช้โรงสีที่มีมาตรฐาน โดยได้รับการสนับสนุนจากโครงการยกระดับแปลงใหญ่ด้วยเกษตรสมัยใหม่และเชื่อมโยงตลาด และได้รับสนับสนุนอุปกรณ์ปรับปรุงคุณภาพข้าวจากสถาบันพัฒนาองค์กรชุมชน (องค์การมหาชน)

๓.๔.๔ การบรรจุภัณฑ์ มีห้องบรรจุภัณฑ์ที่ได้มาตรฐาน บรรจุเป็นข้าวสารซีลสุญญากาศขนาด ๑ กิโลกรัม ขนาดบรรจุถุงขนาด ๕ กิโลกรัม และขนาดบรรจุกระสอบ ๒๕ กิโลกรัม

การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการของคณะกรรมการขับเคลื่อนงานด้านการเกษตรระดับจังหวัด

๑. การประชุมคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อสอบถามปัญหาอุปสรรค และความต้องการของการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เพื่อจะได้นำเสนอในเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ

๒. การประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับอำเภอ เป็นประชุมการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ของแต่ละ ศพก.เพื่อนำไปปรับใช้และพัฒนา ศพก.ให้ดีขึ้น การระดมความคิดของ ศพก.เพื่อกำหนดทิศทางและเป้าหมายการทำงาน และนำเสนอในเวทีการประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด

๓. การประชุมคณะกรรมการ ศพก.และแปลงใหญ่ ระดับจังหวัด เป็นตัวแทนอำเภอคอนสวรรค์เพื่อเข้าร่วมประชุม เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นการดำเนินงานของ ศพก.ของแต่ละอำเภอ เสนอความต้องการ สิ่งที่ต้องการพัฒนา เพื่อที่จะได้เสนอกรมส่งเสริมการเกษตร

การจัดทำแผนปฏิบัติการบูรณาการการขับเคลื่อนการดำเนินงาน ศพก. (แผนราย ศพก.)

การขับเคลื่อนงานของศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เป็นไปอย่างต่อเนื่อง และเกิดประสิทธิภาพ จึงได้ร่วมกันจัดทำแผนการดำเนินงาน แบ่งเป็น ๔ ด้าน และสามารถจัดทำปฏิทินการดำเนินงานกลุ่มฯ ดังนี้

๑. ด้านบริหาร

- การบริหารจัดการกลุ่มร่วมกัน โดยต้องผ่านมติที่ประชุมกลุ่มทุกครั้ง
- การศึกษาดูงานต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากลุ่ม เช่น ปรับเปลี่ยนวิธีการปลูก การแปรรูป พัฒนาผลิตภัณฑ์ และขยายผลสู่สมาชิก
- การลองผิดลองถูกจนเกิดเป็นองค์ความรู้ใหม่ และสามารถถ่ายทอดองค์ความรู้ให้แก่สมาชิก
- มีการปรับปรุงข้อมูลสมาชิกกลุ่ม ต้องผ่าน มติที่ประชุม
- การฝึกอบรม ให้เกิดความเชี่ยวชาญ เพิ่มพูนทักษะและความรู้ด้านต่างๆ ให้แก่สมาชิก
- การติดตาม วิเคราะห์ ประเมินผลการทำงานของกลุ่มให้เป็นไปตามแผนงาน

๒. ด้านการผลิต

- ด้านขยายกำลังการผลิต โดยเปิดรับสมาชิกเพิ่มเติม และเพิ่มพื้นที่ปลูก
- ลดต้นทุนการผลิต ด้านการบริหารจัดการ / พัฒนากลุ่ม
- การศึกษาดูงานกลุ่มต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ เพื่อนำมาใช้ในการพัฒนากลุ่ม เช่น ปรับวิธีการปลูก การแปรรูป และขยายผลสู่สมาชิกผู้ปลูกข้าวในพื้นที่
 - การพัฒนาเครื่องจักรในการทำงาน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการดำเนินงาน ให้มีคุณภาพ และได้มาตรฐาน

๓. ด้านการตลาด

- พัฒนาช่องทางการตลาดออนไลน์ที่มีให้มีคุณภาพมากขึ้น เช่น Facebook , Line
- ขยายตลาดทั่วไป และตลาดคนรักสุขภาพ เช่น โรงพยาบาล โรงเรียน และร้านค้า
- ทำสัญญาซื้อขายล่วงหน้า
- สร้างผลิตภัณฑ์ใหม่ หรือออกแบบผลิตภัณฑ์ให้น่าสนใจมากขึ้น

๔. ด้านการเงิน

- มีการระดมหุ้น จำนวน ๓๘๐ หุ้น หุ้นละ ๑๐๐ บาท รวม ๓๘,๐๐๐ บาท
- เงินทุนหมุนเวียน จำนวน ๓,๐๓๘,๐๐๐ บาท (เงินกู้ ๓ ล้านบาท และหุ้น ๓๘,๐๐๐)
- รวมสินทรัพย์ ๖,๓๖๔,๐๐๐ บาท เช่น เครื่องจักรกลการเกษตร โรงสีข้าว โรงเรือน เป็นต้น

ปฏิทินการดำเนินงานศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ตำบลศรีสำราญ อำเภอคอนสวรรค์ จังหวัดชัยภูมิ

ที่	กิจกรรม	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.
๑	ประชุมคณะกรรมการและสมาชิกกลุ่ม	←→		←→						←→			
๒	กระบวนการผลิตข้าว (เตรียมดิน/ ปลูก/ ดูแล/เก็บเกี่ยว)					←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
๓	รับซื้อผลผลิตจากสมาชิก											←→	←→
๔	แปรรูปข้าว	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
๕	ประชาสัมพันธ์ผลิตภัณฑ์/หาตลาด	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→
๖	ติดตามและประเมินผล	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→	←→

ส่วนที่ ๓ ข้อมูลด้านการเกษตรและการทำงานเป็นเกษตรกรต้นแบบศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.)

ผลสำเร็จในกิจกรรมทางการเกษตรของเกษตรกรต้นแบบที่มีการนำวิชาการ เทคโนโลยีการเกษตร มาปรับใช้ใน ศพก. จนเกิดผลสำเร็จในการทำการเกษตร พร้อมเป็นแบบอย่างให้เกษตรกรในพื้นที่

แรงบันดาลใจในการเริ่มต้นการปรับเปลี่ยนการทำการเกษตรแบบเดิมสู่การทำการเกษตรแบบใช้หลักวิชาการหรือเทคโนโลยีในกิจกรรมการเกษตร ด้วยพื้นที่ตำบลศรีสำราญเป็นพื้นที่ลุ่ม มีแม่น้ำชี ลำน้ำก่า ลำห้วยสามหมอก ไหลผ่าน มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ บึงนกเงือก หนองแซง หนองเบ็น พืชเศรษฐกิจของตำบลศรีสำราญคือข้าว โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ทั้งปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง ยาปราบวัชพืช ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวสูงขึ้น ผลผลิตไม่แน่นอน และทำให้เกิดการตกค้างของสารเคมี ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวเกษตรกร และผู้บริโภค และจากสภาพปัญหาหรือความท้าทายอะไรที่ผลักดันให้เกิดการทำการเกษตรโดยใช้หลักวิชาการและการนำเทคโนโลยีนวัตกรรมมาใช้ คือ ปัญหาการใช้สารเคมีในพื้นที่ จึงเกิดความคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาโดยใช้สารเคมี เป็นการทำนาแบบอินทรีย์ การทำนาแบบประณีต เน้นการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการผลิตที่ปลอดภัยไม่มีสารตกค้าง ไม่เป็นพิษต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม และได้พัฒนากระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ

ผลสำเร็จและประโยชน์ที่ได้รับต่อการทำอาชีพการเกษตร: ผลลัพธ์ที่ได้รับจากการนำนวัตกรรม/เทคโนโลยีมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรคืออะไร เช่น ต้นทุน รายได้ ผลผลิต

สินค้าเกษตรที่มีการดำเนินกิจกรรมใน ศพก. มีดังนี้

ข้าว ๑,๗๐๐ ไร่

ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรใน ศพก.มีดังนี้

สินค้า ข้าวนาปี มีต้นทุนการผลิต ดังนี้

๑) การไถ ๒ ครั้ง	เป็นเงิน ๕๐๐ บาท/ไร่
๒) การปักด้วยจอบหมุน. เป็นเงิน ๓๕๐ บาท/ไร่	
๓) การดูแลรักษา	เป็นเงิน ๑,๕๐๐ บาท/ไร่
๔) การเก็บเกี่ยว	เป็นเงิน ๘๐๐ บาท/ไร่
๕) การขนส่ง	เป็นเงิน ๑๐๐ บาท/ไร่

รวมต้นทุนการผลิต ๓,๒๕๐ บาท/ไร่ รายได้ ๗,๕๐๐ บาท/ไร่

รายได้ของเกษตรกรต้นแบบ มีดังนี้

- ๑) รายได้รายวัน การขายข้าวสารอินทรีย์ผ่านระบบออนไลน์ เฉลี่ยรายได้วันละ ๕,๐๐๐ บาท/วัน
- ๒) รายได้รายสัปดาห์ การขายข้าวสารอินทรีย์ให้กับร้านอาหารขนาดใหญ่ โรงพยาบาล
เฉลี่ยรายได้สัปดาห์ละ ๔๐,๐๐๐ บาท/สัปดาห์

ประโยชน์ที่ได้รับ

ศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) ได้เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมสำหรับชุมชน เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานต่างๆ กับเกษตรกรในชุมชน เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ศึกษาจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ ซึ่งมีองค์ความรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ ตั้งแต่ขบวนการผลิต การบริหารจัดการ การแปรรูป จนถึงการตลาด และได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ

ผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์:

เทคโนโลยี/นวัตกรรมที่นำมาปรับใช้ในกิจกรรมการเกษตรของท่านมีการช่วยรักษาสิ่งแวดล้อมหรืออนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่แปลงเกษตรของท่านและชุมชนอย่างไร

๑. การปรับปรุงบำรุงดิน โดยการปลูกปุ๋ยคอกเพื่อทำปุ๋ยพืชสด
๒. การใช้ปุ๋ยคอกเพื่อปรับปรุงบำรุงดินให้อุดมสมบูรณ์
๓. การไถให้ลึกถึงระดับดินดาน
๔. การใช้ปุ๋ยอินทรีย์ทดแทนปุ๋ยเคมี
๕. การใช้สารชีวภัณฑ์เพื่อป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

ประโยชน์ด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ที่เกิดจากการทำกิจกรรมทางการเกษตร ใน ศพก. คือ

๑. ที่ตั้งของแปลงไม่อยู่ในเขตป่าสงวนหรือเขตหวงห้ามของทางราชการ
๒. ขั้นตอนในการผลิตพืช สัตว์ ประมง จะเกื้อกูลกัน ไม่ทำลายสิ่งแวดล้อม มีการปรับปรุงบำรุงดินอย่างสม่ำเสมอโดยใช้ปุ๋ยอินทรีย์ ปุ๋ยคอก ปุ๋ยหมักและปุ๋ยพืชสด มีการป้องกันและอนุรักษ์ดิน ได้แก่ การปลูกพืชคลุมดิน การรักษาความชื้นในดินโดยใช้เศษซากใบไม้แห้ง และไม่มีการเผาตอซังข้าว
๓. ใช้การป้องกันกำจัดศัตรูพืชโดยวิธีผสมผสาน ได้แก่ หมั่นสำรวจตรวจแปลง ใช้สารชีวภาพ และใช้การเกษตรกรรมเข้าช่วย เช่น ไถตากดินลด และกำจัดวัชพืชที่เป็นแหล่งอาศัยโรคแมลง
๔. การมีแหล่งกักเก็บและบำบัดของเสียจากมูลสัตว์ เศษอาหารหรือน้ำเสีย ทั้งขยะอย่างถูกสุขลักษณะ มีการจัดการโรงเรือนสัตว์เลี้ยง บ่อปลา/สัตว์น้ำ กิจกรรมพืชในแปลงอย่างถูกต้องตามหลักวิชาการและถูกสุขลักษณะ มีอากาศถ่ายเทดี ห่างไกลชุมชนไม่มีปัญหาเรื่องกลิ่นรบกวน

ผลสำเร็จการทำงานให้ชุมชนในฐานะ ศพก. ที่เป็นเชิงประจักษ์

๑ มีความรู้เกี่ยวกับข้อมูลพื้นฐานด้านการเกษตรของพื้นที่ พื้นที่ตำบลศรีสำราญเป็นพื้นที่ลุ่ม มีแม่น้ำชีลำน้ำเก่า ลำห้วยสามหมอก ไหลผ่าน มีแหล่งน้ำขนาดใหญ่ บึงนกเงือก หนองแขง หนองเบ็น พืชเศรษฐกิจของตำบลศรีสำราญคือข้าว โดยเกษตรกรส่วนใหญ่ยังปลูกข้าวโดยใช้สารเคมีมากเกินไปจนเกิดความจำเป็น ทั้งปุ๋ยเคมี ยาฆ่าแมลง ยาปราบวัชพืช ทำให้ต้นทุนการผลิตข้าวสูงขึ้น ผลผลิตไม่แน่นอน และทำให้เกิดการตกค้างของสารเคมี ซึ่งเป็นอันตรายต่อตัวเกษตรกร และผู้บริโภค จากปัญหาการใช้สารเคมีในพื้นที่ จึงเกิดความคิดที่จะปรับเปลี่ยนวิธีการทำนาโดยใช้สารเคมี เป็นการทำนาแบบอินทรีย์ การทำนาแบบประณีต เน้นการบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ กระบวนการผลิตที่ปลอดภัยไม่มีสารตกค้าง ไม่เป็นพิษต่อผู้ผลิต ผู้บริโภค และสิ่งแวดล้อม และได้พัฒนากระบวนการผลิตข้าวอินทรีย์ตั้งแต่ต้นน้ำ กลางน้ำ และปลายน้ำ ดังนี้

ต้นน้ำ

๑. การพัฒนากระบวนการผลิตพันธุ์ข้าว การตัดพันธุ์ปน การเก็บเกี่ยว การคัดสิ่งเจือปน
๒. การพัฒนาวิธีการปลูกข้าว จากการหว่านข้าวที่ใช้เมล็ดพันธุ์ไร่ละ ๒๕-๓๐ กิโลกรัม ปรับเปลี่ยนมาเป็นการใช้เครื่องหยอด ที่ใช้เมล็ดพันธุ์ไร่ละ ๘-๑๕ กิโลกรัม
๓. การดูแลรักษา ปรับเปลี่ยนจากการทำนาโดยใช้ปุ๋ยเคมี สารเคมีในการป้องกันและกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช เปลี่ยนมาใช้ปุ๋ยอินทรีย์และสารชีวภัณฑ์ทดแทน
๔. การเก็บเกี่ยวโดยใช้รถเกี่ยวขนาดข้าวของกลุ่ม ที่ได้รับสนับสนุนจาก บริษัท สยามคูโบต้า จำกัด

๕. การตากข้าว เป็นองค์ความรู้ที่ได้จากการลองผิด ลองถูก จนค้นพบวิธีตากข้าวแต่ละชนิด เมื่อตากแล้วมีเปอร์เซ็นต์ต้นข้าวสูง (ข้าวที่สมาชิกตากเฉลี่ยอยู่ที่ ๔๕-๕๕ เปอร์เซ็นต์ต้นข้าว)

๖. การเก็บผลผลิตข้าว จะเก็บโดยการเก็บใส่ถุงบักแบ็คขนาด ๗๕๐ กิโลกรัม โดยการแยกเก็บข้าวของสมาชิกแต่ละรายแยกจากกัน ทำให้ง่ายต่อการตรวจสอบย้อนกลับ

กลางน้ำ

๑. การแปรรูปข้าวโดยส่วนใหญ่จะแปรรูปเป็นข้าวสารสีสุญญากาศขนาด ๑ กิโลกรัม ขนาดบรรจุถุง ๕ กิโลกรัม และบรรจุกระสอบ ขนาด ๒๕ กิโลกรัม

๒. การแปรรูปเมล็ดข้าวที่หัก เป็นผงแป้งเพื่อที่จะใช้ทำไอศกรีม

ปลายน้ำ

๑. การขายข้าวสารอินทรีย์ให้กับโรงพยาบาล ๕ ได้แก่ โรงพยาบาลคอนสวรรค์

โรงพยาบาลแก้งคร้อ โรงพยาบาลบ้านเขว้า และโรงพยาบาลเนินสง่า

๒. การขายข้าวให้กับประชาชนทั่วไป กลุ่มคนรักสุขภาพ และกลุ่มผู้สูงอายุ

๓. การขายผ่านตลาดออนไลน์ โดยการทำ MOU เรื่องการขนส่งกับ บริษัท ไปรษณีย์ไทย เพื่อจะได้ค่าขนส่งที่ถูก

๔. การประชาสัมพันธ์โดยการออกบูธจัดแสดงผลิตภัณฑ์ของกลุ่มร่วมกับหน่วยงานภาคีเครือข่ายให้เป็นที่รู้จัก

๒ การให้บริการในการเป็นจุดอบรม ศึกษาดูงาน และเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ โดยศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ให้กับเกษตรกรที่สนใจเข้ามาศึกษาดูงานทั้งรายบุคคลและมาเป็นหมู่คณะ

๓ การให้บริการด้านการแก้ไขปัญหา เป็นที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาของเกษตรกรในพื้นที่ รวมถึงการรับเรื่องร้องเรียนในพื้นที่ นายทรงศิริ นราพงษ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบ ให้ปรึกษาปัญหาด้านการเกษตรให้เกษตรกรในชุมชนในพื้นที่ และช่วยเหลือเกษตรกรที่ประสบปัญหาด้านการเกษตร

๔ การให้บริการด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านวิชาการเกษตร นายทรงศิริ นราพงษ์ เป็นเกษตรกรต้นแบบได้ประชาสัมพันธ์ผ่านทางเสียงตามสายของหมู่บ้านถึงสถานการณ์การเกษตรในปัจจุบัน สถานการณ์การระบาดของโรคและแมลงศัตรูพืชให้เกษตรกรได้เตรียมตัวป้องกันผลผลิตการเกษตรของตนเอง

๕ การขยายผลองค์ความรู้สู่การปฏิบัติของเกษตรกร มีช่องทางในการขยายผลเกษตรกรในชุมชน หรือเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกับเกษตรกรที่นำองค์ความรู้ไปปฏิบัติ การเป็นศูนย์เรียนรู้ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) เน้นการเรียนรู้จากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จในการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร การเพิ่มผลผลิต การลดต้นทุนการผลิต การพัฒนาคุณภาพ ตลอดจนยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยใช้กระบวนการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วมอย่างต่อเนื่องตลอดฤดูกาลผลิต เกษตรกรมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับเกษตรกรต้นแบบในลักษณะเกษตรกรสอนเกษตรกร มีหลักสูตรและแผนการเรียนรู้ที่ชัดเจน มีการบริหารจัดการ ศพก.ในรูปแบบคณะกรรมการ โดยมีหน่วยงานทั้งภาครัฐ และภาคเอกชน สนับสนุนข้อมูลวิชาการ ปัจจัยการผลิตด้านการเกษตร และถ่ายทอดเทคโนโลยีการผลิต โดยมีฐานการเรียนรู้จำนวน ๔ ฐาน ซึ่งเป็นแปลงเรียนรู้ที่สามารถปฏิบัติได้จริงสอดคล้องกับบริบทชุมชน

๖ การมีส่วนร่วมในการพัฒนางานส่งเสริมการเกษตรในพื้นที่ร่วมกับชุมชน หรือหน่วยงานในพื้นที่ ได้ร่วมเป็นวิทยากรในการถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรในชุมชน เรื่องการผลิตข้าวอินทรีย์ การจัดการเศษวัสดุเหลือใช้ทางการเกษตร การรณรงค์คัดการเผาในพื้นที่การเกษตร

๗ บทบาทในการเป็นประธานคณะกรรมการศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร

๑. ให้คำปรึกษาทางด้านการเกษตรแก่เกษตรกรในพื้นที่และบุคคลที่สนใจ

๒. ร่วมมือกับศูนย์เครือข่ายอื่นๆ หน่วยงานวิจัย เพื่อพัฒนาทักษะและถ่ายทอด

๔. ศูนย์เรียนรู้เป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการเกษตรที่มีประสิทธิภาพ โดยเน้นเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุน

๕. เป็นต้นแบบในการถ่ายทอดความรู้ให้เกษตรกร กลุ่มเกษตรกร และชุมชน เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับเกษตรกรในชุมชน

ความภาคภูมิใจในการเป็น ศพก.

๑ ความภาคภูมิใจในการดำเนินงานเป็น ศพก. ในการร่วมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านเกษตรในชุมชน โดยร่วมเป็นส่วนหนึ่ง ในการพัฒนาภาคการเกษตร ซึ่งประชาชนในพื้นที่อำเภอคอนสวรรค์ ซึ่งส่วนมากประกอบอาชีพการเกษตรเป็นหลัก ศูนย์ ศพก.อำเภอคอนสวรรค์ เป็นแหล่งเรียนรู้การผลิตสินค้าเกษตรที่เหมาะสมในพื้นที่ เป็นศูนย์กลางการบริการและแลกเปลี่ยนความรู้ข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานกับเกษตรกรในชุมชน เน้นการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม ศึกษาจากเกษตรกรต้นแบบที่ประสบผลสำเร็จ ซึ่งมีองค์ความรู้ที่สามารถเป็นแบบอย่างให้กับเกษตรกรในชุมชน ในการปรับปรุงหรือปรับเปลี่ยนกิจกรรมการเกษตรที่สำคัญของพื้นที่ ตั้งแต่ขบวนการผลิ การบริหารจัดการ การแปรรูป จนถึงการตลาด และได้นำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ เพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการ

๒. ความเป็นผู้นำและความเป็นจิตอาสา

- ๑) ความเป็นผู้นำชุมชนในรูปแบบทางการและไม่เป็นทางการ
ความเป็นผู้นำชุมชนแบบทางการ เป็นประธาน ศพก.อำเภอคอนสวรรค์
ความเป็นผู้นำชุมชนแบบไม่เป็นทางการ เป็นบุคคลที่ได้รับการยอมรับและนับถือในฐานะ
เกษตรกรต้นแบบที่ประสบความสำเร็จ มีองค์ความรู้ถ่ายทอดให้คนในชุมชนได้
- ๒) การเสียสละต่อประโยชน์ส่วนรวม....เข้าร่วมกิจกรรมการพัฒนาต่างๆ เช่น การพัฒนาชุมชน
การเข้าร่วมกิจกรรมทางศาสนา การบริจาคเพื่อส่วนรวม

ข้อคิดประจำตัวในการทำงาน การพัฒนาคุณภาพชีวิตเกษตรกรให้อยู่ดี กินดี มีสุข อย่างยั่งยืน

ส่วนที่ ๔ ผู้ร่วมดำเนินการถอดบทเรียน

๑. ดำเนินงานถอดบทเรียน โดย

๑. นางสาวกังสดาล ชาตกุล เกษตรจังหวัดชัยภูมิ
 ๒. คณะทำงานถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก
ระดับจังหวัดชัยภูมิ
 ๓. คณะทำงานถอดบทเรียนศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) หลัก
ระดับอำเภอบ้านเขว้า
๑. นายธนพัฒน์ โพธิ์สิทธิประเสริฐ	เกษตรอำเภอคอนสวรรค์
๒. นายภาณุวัฒน์ ครอบหมู่	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๓. นางสาวปาริชาติ รักดีนิติ	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๔. นางสาวนันทิดา ไพโรเวหา	นักวิชาการส่งเสริมการเกษตรปฏิบัติการ
๒. กระบวนการถอดบทเรียน/เครื่องมือที่ใช้
 ๑. การเล่าเรื่อง โดยให้ ประธาน ศพก.เล่าเรื่องราว ประสบการณ์ที่เกิดขึ้น เพื่อให้เห็นภาพและ
รายละเอียดของเหตุการณ์ พร้อมการดูสถานที่จริง ณ ปัจจุบัน เพื่อรายละเอียดมากขึ้น
 ๒. การสัมภาษณ์ โดยเจ้าหน้าที่แบ่งประเด็นสัมภาษณ์ตามเอกสาร หัวข้อต่างๆ
 ๓. การใช้คำถาม กระตุ้นให้เกิดการคิดวิเคราะห์ข้อมูลที่ผ่านมา ปัจจุบัน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ข้อมูลระหว่างผู้สัมภาษณ์และประธาน ศพก.

